

TRANSPORTNO OSIGURANJE

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br. VI-Sl-1500/69-2
od 6. II 1970.Vijeće: dr Ernest Vajić, dr Dušan Arneri, prof.dr. Branko
Jakaša

Osiguranje - Osiguranikova tužba na utvrdjenje postojanja osigurateljeve obaveze na isplatu osigurnine - Ova je tužba nedopuštena ako je prije njenog podnošenja osigurateljeva obaveza dospjela - Kod osiguranja od odgovornosti osigurateljeva obaveza je u svakom slučaju dospjela časom pravomoćnosti presude na temelju koje je osiguranik obavezan isplatiti iznos koji je osigurao - Nije odlučno da li je presuda dobrovoljno ili prisilno izvršena

Tužitelj je osiguranik koji je osigurao svoju odgovornost, a tuženik je osiguratelj.

Medju strankama je nesporno da je krivnjom osiguranikovog šofera došlo do sudara vozila u kome je poginula jedna, a teško tjelesno ozlijeđena druga, u oba slučaja socijalno osigurana osoba, i da je fondovima socijalnog osiguranja, koji su preuzeli obavezu povodom svih nesretnih slučajeva, nastala šteta. Na naknadu štete je obavezan tužitelj.

Tužitelj-osiguranik podnio je tužbu protiv osiguratelja i predložio da se protiv njega donese presuda koje dispozitiv glasi:

"Utvrdjuje se da je tuženik u obavezi na temelju police br. 205804 da naknadi štetu prouzročenu uslijed smrti Pavletić Nikole 2. III 1965. godine Komunalnoj zajednici socijalnog osiguranja radnika u Gospiću i Republičkoj zajednici socijalnog osiguranja radnika u Zagrebu, a na koju naknadu štete je presudjen tužitelj pravomoćnom presudom Općinskog suda u Gospiću br. P-471/67 od 13. I 1968. g./ potvrđenom presudom Okružnog suda u Gospiću broj Gž-226/68 od 11.I 1969.g./".

Tužitelj smatra da bi bilo preuranjeno podnošenje kondemnatorne tužbe. Ovo iz razloga što je u vrijeme podnošenja ove tužbe dne 22. V 1969. spomenuta presuda Općinskog suda u Gospiću br. P-471/67 od 13.I 1969. doduše bila pravomoćna, ali još nije bila ni dobrovoljno ni prinudnim putem izvršena.

Tuženik se u cijelosti protivio tužbenom traženju. U prvom redu tuženik predlaže da se tužba odbaci kao nedopuštena, jer bi utuženo potraživanje, pod pretpostavkom da je osnovano,

što nije slučaj, bilo dospjelo časom pravomoćnosti presude redovnog suda kojom je obvezan na plaćanje određjenih iznosa fondovima soc. osiguranja. Podredno tuženik predlaže, da se tužbeno traženje kao neopravdano odbije, s razloga što se fondovi soc. osiguranja ne mogu smatrati "oštećeni trećom osobom u smislu čl. 18 Osnovnog zakona o obaveznom osiguranju imovine i osoba u saobraćaju /Sl. list 11/68/.

Obzirom na nesporno činjenično stanje obje su stranke predložile da se odluka u sporu donese bez održavanja usmene glavne rasprave, pozivom na odredbu čl. 472 ZPP.

Prvostepenim rješenjem odbačena je tužba kao nedopuštena, a tuženiku dosudjen prouzročeni parnični trošak.

Prvostepeno rješenje nalazi da je tužiteljeva tražbina dospjela prema tuženiku 11. I 1969, tj. časom pravomoćnosti spomenute presude suda opće nadležnosti, kojom je bio tužitelj kao tamošnji tuženik obvezan na naknadu štete fondovima soc. osiguranja, dakle prije 22. V 1969. kad je podnesena ova tužba.

Protiv prvostepenog rješenja pravodobno je podnio žalbu tužitelj, kojom ga pobija zbog žalbenog razloga povrede odredaba parničnog postupka. Ponavlja svoje navode iznesene tokom ranijeg postupka. Predložio je da se pobijano rješenje ukine i stvar vrati prvostepenom sudu radi sudjenja o glavnoj stvari.

Žalba nije osnovana.

Prvostepeni sud je opravdano odbacio tužbu, te ovaj žalbeni sud u biti prihvaća pravno stajalište pobijanog rješenja.

Po čl. 175, st. 1 i st. 2 ZPP tužitelj može tužbom tražiti da sud utvrdi postojanje nekog pravnog odnosa prije dospelosti zahtjeva na činidbu, ukoliko za to ima pravnog interesa. U konkretnom slučaju tužiteljev zahtjev protiv tuženika za plaćanje sporne naknade dospio je u svakom slučaju časom pravomoćnosti presude suda opće nadležnosti, tj. prije podnošenja ove tužbe. Kraj izloženog pravno je neodlučna okolnost što tužitelj nije fondovima soc. osiguranja naknadio pretrpljenu štetu, na što je obvezan pravomoćnom sudskom odlukom.

Prema tome za podnošenje ovakve tužbe ne postoje zakonski preduvjeti, ona je nedopuštena, pa je pravilnom primjenom odredaba parničnog postupka prvostepeni sud odbacio tužbu.

V.V.

Bilješka. - Donosimo gornju presudu jer je u njoj izraženo načelno stajalište koje može doći do primjene i kod drugih vrsti osiguranja.

Treba obratiti pažnju na okolnost da se u konkretnom slučaju radilo o pravomoćnosti sudske presude koja je utvrdila osiguraničevu obavezu za naknadu štete. U vezi s ovim može se postaviti inače u teoriji i praksi sporno pitanje kojim momentom je dospjela osigurateljeva obaveza na isplatu osigurnine iz osiguranja od odgovornosti. Da li je za to potrebna pravomoćna sudska presuda, ili obaveza dopijeva i bez presude. Sud se u gornjem sporu ovim pitanjem uopće nije bavio jer je ono bilo irelevantno za rješenje spora. Radi toga je u obrazloženju navedeno da u svakom slučaju osigurateljeva obaveza dopijeva pravomoćnošću presude. To je uostalom i nesporno. Ovom formulacijom sud se ogradio od zauzimanja stajališta da li je osigurateljeva obaveza dospjela i prije pravomoćnosti presude.

B.J.

APELACIONI SUD, Rennes
Presuda od 17. II 1969.

Le Boulbouech c/a Cie La Concorde

Osiguranje broda - Granice osigurateljeve odgovornosti - Troškovi odsukivanja broda - Pravo osiguranika na zatezne kamate - Objesno parničenje - Krajnja granica osigurateljeve odgovornosti je svota osiguranja - U ovu svotu ulaze i troškovi odsukivanja broda, ako odsukivanje nije izvršeno iz razloga sigurnosti plovidbe ni na zahtjev nadležnog organa već da bi se utvrdilo da li je brod sposoban za popravak - Da bi se radilo o objesnom parničenju potrebno je da stranaka postupa u zloj vjeri ili s takovom nemarnošću koja se može izjednačiti s dolusom

Vlasnik jahte je s osigurateljem sklopio ugovor o osiguranju jahte. Svota osiguranja iznosila je 25.000 franaka za gubitak i oštećenje broda uključivši i dodatnu opremu i zalihe, a iznos od 8.000 franaka bio je predviđen za spasavanje broda. U noći između 20. i 21. VIII 1965. jahta se zbog kvara na motoru nasukala. Osiguratelj avarijski komesar je naredio da se jahta odsuče i dotegli u brodogradilište u svrhu ustanovljenja mogućnosti popravka i za to potrebnih troškova. Brodogradilište je ove troškove procijenilo u iznosu od 24.000 franaka.

Budući da nakon obilne prepiske između stranaka nije došlo do nagode o visini osigurnine koju bi osiguratelj morao platiti osiguraniku, vlasnik jahte je podigao protiv osiguratelja tužbu.

Prvostepeni sud je osiguratelja proglasio obaveznim na isplatu